

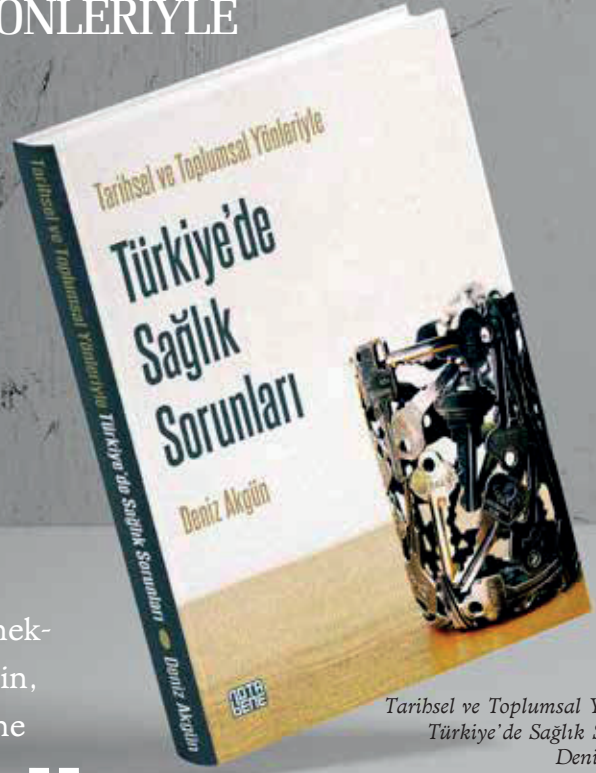
TARİHSEL VE TOPLUMSAL YÖNLERİYLE Türkiye’de sağlık sorunları

Osman Öztürk*

“

Kitapta Türkiye’deki tarihsel ve güncel örnekleri üzerinden kapitalist kalkınma modelinin, sağlıksızlık üreten toplumsal yapının yegane temel nedeni haline gelişini inceleniyor.

”

*Tarihsel ve Toplumsal Yönleriyle
Türkiye’de Sağlık Sorunları
Deniz Akgün
NotaBene Yayınları, 2019*

Kitapta sağlık sorunlarına yol açan toplumsal sorunları inceleme yöntemi olarak tarihsel maddeciliğe başvurulması hedeflenmiş. Yazar, gerekçesini “Tarihsel maddeciliğe bilim yöntemi olarak başvurulmadığı durumda kapitalist üretim biçimi ve kapitalist yoldan kalkınma modelinin toplum sağlığının özgül belirleyeni olması göz ardı edilirken; sağlık sorunlarının temel nedenleri yerine, ortaya çıkan sonuçlarıyla ilgilenilmiş olmaktadır.” sözleriyle açıklıyor.

Akgün’ün Kapitalizm Hasta Eder isimli kitabında kapitalist üretim biçiminin, toplumun sağlıklı olmasını hangi mekanizmalar aracılığıyla engellediği açıklanmaya çalışılmış ve kapitalist toplumun bağrında yaşama geçirilmiş olan toplumcu tıp uygulamalarından örnekler verilmişti. Elimizdeki kitapta ise Türkiye’deki tarihsel ve güncel örnekleri üzerinden kapitalist kalkınma modelinin, sağlıksızlık üreten toplumsal yapının yegane temel nedeni haline gelişini inceleniyor.

*Dr., Hekim Sözü Yayın Kurulu Üyesi

Kitabın 19. Yüzyıl’dan 1945’e: Toplum Sağlığında Sınırlı İyileşmeler başlıklı birinci bölümde Osmanlı devletinin son dönemi ile Cumhuriyetin başlarındaki toplumun sağlık durumu ele alınıyor. Bu dönemdeki bulaşıcı hastalıklarla mücadele konusunda elde edilen kısmi başarılar, modernleşme adımlarının işçilerin omuzları üzerinden ilerletilmeye çalışılması ve doğurganlığın kontrolüne yönelik mediko-sosyal içerikli müdahaleler irdeleniyor.

İkinci bölüm 1945-1980: Sosyalleştirilemeyen Sağlık Hizmetleri başlığını taşıyor. Bölümde Türkiye’nin kapitalist yoldan kalkınma modelini tercih ettiği ve bunun kentleşme politikaları üzerindeki sonuçları ele alınıyor.

1980’den Günümüze: Uluslararası İş Bölümünde Yeni Roller, üçüncü bölüm 1980 sonrası yeniden biçimlenen uluslararası iş bölümü çerçevesinde çalışma rejiminin emek aleyhine yeniden yapılandırılması, taşeronlaşma, çevre sorunları ve tarımsal üretimin sağlıksızlık üreten yapısını irdeliyor.

Sonuçlar bölümünde ise kapitalist kalkınma modelinin sonucu olarak ortaya

çıkan sağlıksızlık iklimi, yaşla sıklığı artan süregen hastalıklar ve kanser üzerinden ele alınırken güncel toplum sağlığı sorunlarının çözümü konusu çalışma yaşamı, çevre ve beslenme gibi toplumsal belirleyicilerle ilişkisi ele alınıyor.

Yazıyı kitaptan iki alıntıyla bitirelim:

“Uzun çalışma saatlerinin sonucunda aldığı gelir ile hızlı ve ucuz besinleri tüketmekten başka seçeneği bulunmayan, iş dışındaki zamanı verimli kullanmak zorunluluğu nedeniyle fiziksel egzersize zaman ayıramayan, buna fırsat bulsa bile sağlıklı yaşamı destekleyici, havası temiz kentsel mekanlara yanı başında ulaşma imkanı bulunmayan günümüzün sağlıksız birey profili, doğrudan kapitalist yoldan kalkınma modelinin sonucudur.” (s. 133)

“Günümüzün bireyleri kendi sağlıklarının sorumlusu olarak gören ve devletin sağlığın korunması konusundaki görevlerini göz ardı eden piyasacı sağlık anlayışı ile toplumsal sağlık sorunlarına çözüm bulunması olanaklı değildir.” (s. 155)

İyi okumalar.